

ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМ КАПІТАЛОМ В СИСТЕМІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Ілляшенко Сергій

Національний технічний університет «ХПМ. Харків»;
Економіко-гуманітарний університет, м. Бельсько-Бяла, Польща

Шипуліна Юлія

Національний технічний університет «ХПМ», м. Харків;

На сучасному етапі розвитку світової і національних економік конкурентоспроможність підприємств все більшою мірою визначається спроможністю до формування, посилення і реалізації їх інтелектуального капіталу. Практика свідчить, що в основу стратегій інноваційного зростання успішних підприємств і національних економік у цілому покладено їх потужний інтелектуальний капітал. Його основу становлять живі знання персоналу підприємств, а також знання втілені у продукти інтелектуальної власності, організаційні структури, систему взаємовідносин з економічними контрагентами і контактними аудиторіями тощо. Зміни умов зовнішнього макро- і мікросередовища спричинені поточною трансформацією технологічних укладів, що ініційована четвертою промисловою революцією, потребують відповідної актуалізації інтелектуального капіталу підприємств. Її метою є приведення у відповідність змісту і рівня розвитку його складових підсистем і їх елементів до нових умов ведення виробничо-збутової діяльності, що потребує створення і впровадження (комерціалізації) продуктових, технологічних, управлінських, маркетингових та ін. видів інновацій. Відповідно, актуалізується проблема адаптивного ринково-орієнтованого управління інтелектуальним капіталом підприємств з метою забезпечення умов реалізації нових можливостей інноваційного розвитку і протидії загрозам, що виникають.

Формування системи заходів з управління інтелектуальним капіталом підприємства доцільно вести у розрізі його окремих складових капіталів-підсистем [1, с. 114-142]: людського, організаційного, взаємовідносин.

У відповідності до викладеного уточнено елементи зазначених вище складових, а також роль кожної з них у забезпеченні умов переходу підприємства до стратегії інноваційного розвитку. При цьому враховано особливості економічного розвитку в умовах техніко-технологічних трансформацій спричинених четвертою

промисловою революцією.

На цій основі запропоновано комплекси заходів з управління кожним з капіталів-підсистем інтелектуального капіталу підприємства. Ці підсистеми розглядаються з двох позицій:

- як набори ресурсів, відповідно: людських, організаційних, взаємовідносин;

- як здатності реалізувати зазначені комплекси ресурсів в поточних умовах зовнішнього середовища з урахуванням тенденцій їх розвитку.

Запропонований підхід дозволив деталізувати інструментально-методичне забезпечення системи адаптивного управління інтелектуальним капіталом підприємства (в розрізі ресурсної і здатнісної частин кожного зі складових потенціалів-підсистем) в контексті забезпечення умов формування і реалізації стратегій його інноваційного розвитку.

Пропозиції щодо інструментально-методичного забезпечення системи управління кожним з капіталів-підсистем запропоновано розглядати у системі:

- об'єкт управління (окремо ресурсна і здатнісна частини);
- методи і інструменти управління;
- основні завдання, що вирішуються в процесі управління.

Відповідно до цього обґрунтовано сформовано комплекси інструментів і методів управління інтелектуальним капіталом сучасного підприємства (включаючи його підсистеми і їх елементи), що реалізує стратегії інноваційного розвитку: наздоганяючого, помірковано наступального (лідуючого), агресивно-наступального (випереджаючого) [2, с. 221]. Запропонований підхід забезпечує адаптивність управління стратегіями інноваційного розвитку підприємства, що досягається можливістю актуалізації його інтелектуального капіталу стосовно змін умов зовнішнього середовища.

Запропоновано укрупнену схему адаптивного управління інтелектуальним капіталом підприємства (рис. 1). Вона дає загальне уявлення про послідовність і зміст процедур управління інтелектуальним капіталом в контексті забезпечення інноваційного розвитку підприємства в перманентно мінливих умовах трансформації технологічних укладів.

Їх практична реалізація надає можливість підвищити обґрунтованість управління інтелектуальним капіталом підприємства, а відповідно, - забезпечити високу ефективність стратегій його інноваційного розвитку, знизити супутні ризики.

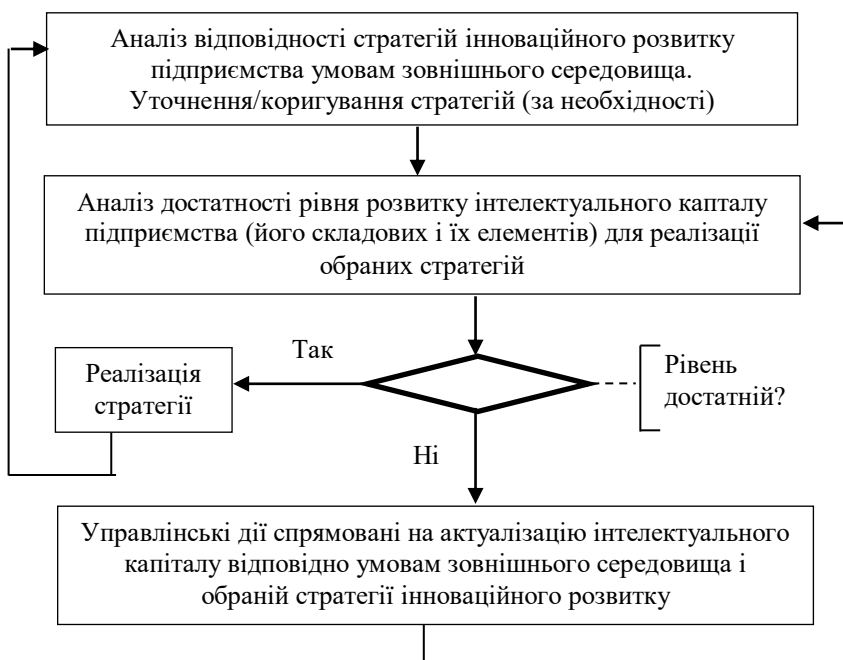

Рисунок 1. Схема управління інтелектуальним капіталом підприємства в системі його інноваційного розвитку

Подальші дослідження повинні бути спрямованими на розроблення методичних засад формалізованого адаптивного управління інтелектуальним капіталом підприємства, яке реалізує стратегію інноваційного розвитку.

1. Ілляшенко С.М., Голишева Є.О., Колодка А.В. Управління інтелектуальним капіталом підприємства: монографія. Суми: ТОВ «Триторія». 2017. 360 с. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/58874>

2. Ілляшенко Н.С. Управління випереджаючим інноваційним розвитком промислових підприємств : монографія. Суми : Триторія. 2019. 504 с.